Ki mit vár lapunktól?

(Folytatás az 1. oldalról.)

tudnám mondani: ennek az új orgánumnak talán az legyen a legfontosabb szerepe, hogy közel hozza egymáshoz a szegedi felsőoktatási intézményeket. Erre nagy szükség van, mert számtalanszor hangsúlyozzuk Szeged egyetemi város jellegét, de talán ehhez képest keveset tudunk egymásról. Kell, hogy az Orvostudományi Egyetem, vagy a Tanárképző Főiskola problémái, napirenden levő eseményei visszhangra találjanak a József Attila Tudományegyetem vagy a Felsőfokú Tanítóképző oktatói és hallgatói körében is, hiszen azonos célokért küzdünk, az MSZMP művelődéspolitikai és kulturális programjának megvalósításáért. E program megvalósításáért folytatott harcunkban, a szocialista értelmiség formálásának küzdelmes és bizony eléggé nehéz folyamatában természetesen akadhatnak olyan kérdések, melyek megvalósítása körül vita alakul ki, másmás elképzelések merülnek fel. Az új lap ennek a vitának mindenkor helyet kell hogy adjon — minél szélesebb körben, minél több résztvevő bevonásával. Ezen túlmenően igen kívánatos, hogy az új egyetemi újság színes, friss, érdekes, hangulatos legyen, ne unalmas szürkeség lengje be a sorokat, hanem oktatók és hallgatók egyaránt érdeklődéssel vegyék kezükbe kéthetenként a legfrisebb számot, keressék és találják meg benne azt, ami a legjobban érdekli őket, és érezzenek kedvet arra, hogy ők is véleményt nyilvánítsanak; egyetértésüknek vagy egyet nemértésüknek hangot adjanak magában a lapban is.

Még egyszer: reméljük, hogy az új lap nemcsak az oktatás és nevelés szükséges kiegészítője lesz felsőoktatási intézményeinkben, hanem vonzó, fiatalos, lendületes, érdeklődést és vitát keltő orgánummá is válik az itt tanuló fiatalok és az őket oktató értelmiség, az egyetem összes dolgozói számára.

Dr. CSUKÁS ISTVÁN, a Szegedi Tanárképző Főiskola igazgatója:

— Elsősorban azt várom, hogy a lap a szegedi felsőoktatási intézményekben segítse a kommunista szakemberképzés megjavítását. Adjon helyet minden olyan kezdeményezésnek, amely ez intézmények valamelyikében az oktató- és nevelőmunka terén előremutat. Foglalkozzék a bevezetett reformintézkedések eddigi tapasztalataival, új kísérletekkel. Fordítson figyelmet a nevelési munkára a hallgatói csoportok között és kollégiumokban, diákotthonokban egyaránt. Nyújtson segítséget az oktatói karnak a kommunista erkölcs kérdéseiben való biztos tájékozódás terén. Helyes volna, ha az országos sajtóban (pl. *„Új Írás”*) folyó ilyen tárgyú vitákhoz kapcsolódva felvetné a sajátos szegedi helyzetre vonatkozó kérdéseket, vitákat kezdeményezne és biztosítaná a szegedi intézmények között a rendszeres, kölcsönös tájékoztatást. A kollégiumi nevelés kérdésében nemcsak szegedi, hanem országos viszonylatban is lehetőséget adna tapasztalatcserére, vitákat, ankétokat kezdeményezne. Ehhez kapcsolódik egy másik indítványom: vegye fel a kapcsolatot más felsőoktatási intézmények lapjaival (Budapest, Miskolc, Veszprém).

A Tanárképző Főiskolán a tudományos kutatómunkára ösztönzően hat a központi anyagi támogatás. Várjuk a laptól, hogy ezt a fellendülő munkát kísérje figyelemmel, foglalkozzon eredményeivel.

Fontosnak tartom, hogy a lap felvessen olyan kérdéseket, amelyek általános problémák és amelyeknek olyan súlyt adna, hogy azokkal felsőbb szervek is fokozottabban foglalkozzanak. Ilyenek: kollégiumi elhelyezés — albérlet, oktatási helyiségek szűk volta, a főiskolai ifjúság sportolási lehetőségei stb.

A szabadtéri játékok idején Szegeden sok országos vagy nemzetközi rendezvényre kerül sor. A lap segíthetne abban, hogy a már Szegedi Hetekké alakuló időszakban az adott lehetőségek kiszélesítésével a felsőoktatási intézmények is bekapcsolódnának az ünnepségsorozatba. A rendezvények kölcsönösen emelnék egymás színvonalát, hírét, sikerét, ha lennének pl. tudományos tanácskozások a játékok időszakában országos és nemzetközi szinten. Ehhez a szegedi felsőoktatási intézményeknek volna megfelelő tudományos felkészültségük, erejük.

Sok problémát fog okozni a felsőoktatásban a felvételeknél a szociális kategóriák eltörlése. Ismertesse a lap a felvételi vizsgák és kiválogatás olyan helyes és jó módszereit, amelyek biztosítják, hogy egyetlen jóeszű munkás-paraszt fiatal se kerüljön hátrányba.

GAÁL GÉZA, a Felsőfokú Tanítóképző Intézet igazgatója:

— Hasznos kezdeményezésnek tartom a szegedi felsőoktatási intézmények számára indított lapot. Nagyon jó lesz az, hogy az egyes egyetemek és főiskolák hallgatói beletekinthetnek egymás életébe, láthatjuk egymás eredményeit, hibáit. Fokozódhat az eddig is kétségen kívül meglevő megbecsülés. Egymás erőfeszítései fokozhatják erőfeszítéseinket, a feltárt hibák pedig a helyes utat mutatják meg. Érdeklődéssel várom az érdekes, értékesnek ígérkező lapot, a szerkesztő bizottságnak pedig eredményes, jó munkát kívánok.

Dr. TASS GYULA adjunktus, az Orvostudományi Egyetem KISZ vb. titkára:

— Örömmel üdvözlöm az újból meginduló *„Szegedi Egyetem”*-et! Sokszor talán nem is becsültük sokra, és csak amikor hónapokon át hallgatott, akkor vettük észre fontos szerepét. Most, hogy újból jelentkezik, azt várom tőle, hogy segítőtársunk legyen a nevelő és agitációs munkában. Várjuk tőle, hogy a kommunista szakemberképzés propagandistája legyen. Várjuk tőle azt is, hogy vitafórumunk legyen. Az egyetemek és főiskolák KISZ szervezeteinek sok azonos problémája van, ami jó lenne, ha közös rovatot és vitafórumot kapna. Az *„Ifjúság a szocializmusért”* mozgalommal kapcsolatos problémáink közös megvitatása igen hasznos lenne a *„Szegedi Egyetem”* hasábjain. A KISZ-munka feladatai és értelme a KISZ-tag szemével; hogyan valósul meg alapszervezeteinkben a kommunista szakemberképzés; a mozgalom értelme és módszerei alapszervezeteinkben stb. — ilyen kérdésekkel foglalkozhatna a lap.

Várjuk az agitációban és nevelésben nyújtott segítség mellett, mindezeken túl, hogy a *„Szegedi Egyetem”* éljen az építő bírálattal is.

A fejlődés távlatai tudományegyetemünkön

Dr. Herczeg Ferenc,
a József Attila Tudományegyetem gazdasági rektorhelyettesének nyilatkozata

— *Hogyan fejlődik a József Attila Tudományegyetem az elkövetkező években? — tettük fel az első kérdést dr. Herceg Ferenc gazdasági rektorhelyettes elvtársnak.*

— A Tudományegyetem hallgatói létszámának fokozatos emelkedése most már mindjobban előtérbe helyezi a fejlesztés szükségességét. A hallgatók létszáma néhány évvel ezelőtt még 900 körül mozgott, a jelenlegi meghaladja az 1700-at. Az ország vegyészszakember és tanárszükségletére való tekintettel feltétlenül számítani kell arra, hogy a hallgatói létszám fokozatosan tovább emelkedik és a második ötéves terv időszakában már a 2240-et is meghaladja. A továbbiakban e fokozatos létszámemelkedésre úgy kell számítani, hogy perspektívában 3450-es hallgatói létszám lesz. Gondolni kell arra is, hogy ezek az adatok csak a nappali tagozatos hallgatókra vonatkoznak, s a levelező szakon — különösen a jogászképzésben — nagy felfutás előtt áll egyetemünk. A fejlesztés tekintetében a napirenden levő oktatási reform megvalósítása, a korszerű oktatási igények kielégítése és a korszerű tudományművelés lehetőségének minél teljesebb biztosítása is feladatként jelentkezik.

— A fejlesztést — ez alkalommal az elhelyezési kérdésekkel foglalkozva — gondosan kell előkészítenünk. Természetesen a mai helyzetből szükséges kiindulni és kerülni kell minden ötletszerű, tervszerűtlen átalakítást. A fejlesztési tervek előkészítése Tudományegyetemünkön most van folyamatban. E munkából a műszaki szakembereken kívül az oktatók is jelentős mértékben kiveszik részüket.

— *A fejlesztési terv megvalósítása vajon nem jár-e megoldhatatlan problémákkal, elhelyezési nehézségekkel?*

— Természetesen a fejlesztési terv előkészítése során gondolni kell a már most jelentkező — ténylegesen meglevő — elhelyezési nehézségekre is. Mindenekelőtt a diákotthoni (kollégiumi) nehézségek kerülnek előtérbe.

— *Hogyan kívánja megoldani ezt a kérdést a fejlesztési előkészítés?*

— Az a cél, hogy az összes hallgatói létszámhoz viszonyítottan a hallgatóknak legalább 70 százaléka diákotthonban (kollégiumban), kultúrált körülmények között legyen elhelyezhető.

— *Hány hallgatót fogadnak be jelenleg a kollégiumok?*

— 708 főt, az összlétszám 46,5 százalékát. Előírás szerint elhelyezhető lenne 389 fő, az összlétszám 25,5 százaléka.

— *Milyen változás várható a jövőben e tekintetben?*

— 1975-ben a várható hallgatói létszám 3450, ebből kollégiumba kívánunk elhelyezni 2493 főt, az összlétszám 72 százalékát. Ez nagyarányú diákotthoni építkezéseket tesz szükségessé. Ezek az építkezések Újszegeden biztosíthatók. A városi tanács már előzetes területfelhasználási kiutalást adott az Odesszai krt., Rózsa Ferenc sgt., Balfasor és Középfasor által határolt területre. Tárgyalások folynak arra vonatkozóan, hogy az említett terület melletti — lényegileg annak folytatását képező — területekből is biztosítsanak diákotthoni építkezés céljára megfelelő területeket. E területek 1600—1800 férőhelyet biztosító diákotthoni épületek építésére lesznek alkalmasak. Nem szabad arra gondolni, hogy a jelenlegi diákotthonainkat nem hasznosítjuk a továbbiakban. Ezek egy része továbbra is diákotthon lesz, csupán annyi területet kell elvenni ezekből, amennyi a hallgatói étkeztetés biztosításához, konyhabővítéshez és új éttermek, tálalók létesítéséhez szükséges. A diákotthoni kérdéshez tartozik, hogy Tudományegyetemünk a közelmúltban megvásárolta a Batthyány u. 5. sz. alatti épületet. Ez — megfelelő renoválás és karbantartás után — az Eötvös Loránd Kollégium céljait szolgálná. Lényegileg diákotthon lesz. A későbbiek során erre az épületre egy emeletet kívánunk építeni.

— *Mikor kezdenek az új diákotthonok építéséhez?*

— Már 1963 közepén. Az első diákotthon, amit az említett területen kívánunk építeni, 304 hallgató befogadására lesz alkalmas. A megfelelő hitel már rendelkezésre áll. A tervek a közeljövőben elkészülnek. A 304 férőhelyes diákotthon befejezési határidejét 1964. szeptember 1-re tervezzük. Így az 1964—65. tanévben már a hallgatók rendelkezésére állana.

— *Úgy hallottuk, az Ady téri épületet is bővíteni szándékoznak.*

— Igen. Emeletráépítést tervezünk az Ady téri épületre is. Erre nemcsak a tanárképzéssel kapcsolatban növekedő feladatok miatt van szükség. Feltétlenül több helyet kell biztosítani a Növénytani Intézetnek, az Állatrendszertani Intézetnek, a Nyelvtudományi Intézetnek, az Orosz Intézetnek és még néhány más intézetnek. Az emeletráépítés tervezett időszaka 1970—71. Tervezett költsége 16 500 000 forint.

— *Sok szó esik mostanában a „Kémiai Kombinát”-ról. Kérjük Rektorhelyettes elvtárs tájékoztatását erre vonatkozóan is.*

— Nagyon jelentős az a fejlesztési elgondolás, hogy a Jókai utcában a jelenlegi óvoda épületétől kezdve, négy házat lebontva, egy kémiai kombinátot építünk. Erre a vegyészhallgatók létszámának rohamos növekedése miatt elkerülhetetlenül szükség van. Ez az épülettömb a Jókai utcából átnyúlik a Lenin krt-ra. A két utcát összekötő épületrész alatt árkádos kiképzésű gyalogjáró lenne.

— *Úgy hallottuk, a gyakorló iskola is új épületet kap. Ezzel kapcsolatban mi a helyzet?*

— Az Április 4 útján már folyamatban van a Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola építkezése. Ez az iskola egyetemünk gyakorló iskolája, mely 18 tanulócsoporttal működik, s jelenleg az Árpád tér 2. sz. alatt mindössze 8 tanterem áll rendelkezésre. A mostani építkezés nyomán keletkező új épület csak első része lesz a gyakorló iskolának. A második rész megépítésére — az épületek szanálása után — 1966—67-ben kerül sor. Így alakul ki egy megfelelő, korszerűen felszerelt gyakorló általános iskola.

— Ebből a néhány adatból is pregnánsan kiviláglik, mekkora gondot fordít a kormányzat egyetemünk továbbfejlesztésére, az oktató, nevelő és tudományos munka nem jelentéktelen áldozatot igénylő anyagi feltételeinek megteremtésére — fejezte be nyilatkozatát dr. Herczeg Ferenc gazdasági rektorhelyettes.

Az adeni dervisektől — A DUPLA FEKETÉIG

KEDVES OLVASÓINK bizonyára tudják, hogy »kávéivó nemzet« lettünk. Amióta olcsóbb lett a kávé, azóta »töméntelen« mennyiségben fogyasztjuk. Íme egy statisztikai adat erről: 1962. január hónapban 128 ezer kg kávét fogyasztott az ország. Ez kb. — az ország egész lakosságát számítva — évi 1,4 kg fejenkénti adagnak felel meg. Összehasonlításképpen egy másik adat: az Egyesült Államokban 1953-ban évi 8 kg volt a fejenkénti kávéfogyasztás!

Bizonyára nem is álmodta e világsikert az az egyszerű pásztor, aki valamikor réges-régen Abesszíniában észrevette, hogy a kávécserje cseresznye nagyságú termését legelgető kecskéi feltűnően élénkek és jókedvűek lettek. Az ismeretlen, de minden bizonnyal jó megfigyelőképességgel rendelkező pásztorban kereskedői szellem is megbújhatott, mert valószínűleg az ő érdeme, hogy a fenti ország népe ősidők óta fogyasztja a kávét. De kövessük csak útján a világsiker felé. Abesszíniából Arábiába jutott a beduinok útján. Dzsemál Eddin, az adeni mufti imádkozó dervisei között elterjesztette, hogy jobban bírják a szent virrasztást. Mékka, Kairó, majd II. Szolimán szultán uralkodása idején Konstantinápoly a kávé útja. 1642-ben az élelmes velencei kalmárok tarsolyában rejtőzött nagyobb mennyiség, s így került Európába. Dél-Olaszországban rövidesen elterjedt, innen indult hódító útjára kontinensünkön. Magyarországon a török hódítás idején ismerték meg.

A különböző népek temperamentumuknak megfelelően készítik az illatos feketét, mi az olasz Presso mester követői vagyunk! — de mindenütt egyformán kedvelik.

Dehát mi is e közkedveltség titka?

A COFFEA ARABICA babja 1—2 százalék coffeint tartalmaz, s ennek központi idegrendszert izgató hatása magyarázza elterjedtségét. Már 0.1—0.2 gr mennyiségben, amelyet egy-két jó dupla tartalmaz, izgatja a központi idegrendszert, főként az agykérget, élénkíti tevékenységét. Rendes körülmények között nehézséget jelentő feladatok gyorsabban és könnyebben oldhatók meg, a fáradtság érzése nem jelentkezik, csökkenti az álmosságot. Vagyis megkönnyíti a tanulást. Csakhogy az így tanultakat sokkal hamarabb felejtjük el! Amellett nemcsak a szellemi, de a fizikai munkaképességet is fokozza, hatása nagyon jó, ha elfáradás ellenére tovább kell dolgozni.

E felsorolt tulajdonságok kétségtelenül igen előnyösnek tűnnek és magyarázzák e szer széleskörű használatát a társadalom különböző rétegeinél. (Mellőzni kívánjuk a coffein therapiás jelentőségét.) Ezek közül is magasan kiemelkedik a coffein nagyfokú használata az egyetemi hallgatóság, a 18—24 éves fiatalok körében, elsősorban a vizsgákra való felkészülés idején. Ugyanis ez az időszak az utolsó lehetőség a félévi beszámolók előtt. Azok a hallgatók, akik a félév során nem sokat foglalkoztak a tananyaggal, most igyekeznek »mindent behozni«. Azonban a rendelkezésre álló 4—5 hét igen kevés a nagy mennyiségű anyag elsajátításához, ezért a tanulásra szánt idő megnyújtása és a figyelés mesterséges fokozása — sajnos, elég jelentős számú hallgató — egyetlen mentsvára. A coffein önmagában még nem lenne ártalmas, ha használata után ki is pihenné magát az ember, csakhogy ilyen körülmények között erre nincs lehetőség.

Lássuk csak mi is történik ilyenkor? Ki-ki megissza a maga feketéjét, vagy ami még rosszabb, csukott szemmel lenyeli a patikában vásárolt keserű coffein-port, s elkezd tanulni. — Ebéd — tanulás — vacsora — kávé, coffein — tanulás — s bizony még az éjjeli 2—3 óra is ébren találja az egyetemistát. Vígan tanul, úgy érzi, akár reggelig is fent tudna maradni, s hálásan gondol felsőbb éves kollégájára, ki e csodaszert ajánlotta. Másnap frissebben és korábban ébred társainál, buzgón nekiül tanulni, igaz, úgy érzi, ma délelőtt nem megy olyan jól, mint az elmúlt nap, de sebaj, gyerünk a kávéval vagy a coffein porral — ez még olcsóbb is! — s már semmi baj. Ez ismétlődik másnap, harmadnap, s barátunk észre sem veszi, hogy már nem is tud tanulni coffein nélkül, hogy egyre nagyobb és nagyobb adagokkal tudja csak ébren tartani figyelmét.

Ilyenkor már jelentkezhetnek a szer kellemetlen tünetei is: rendkívül nagy nyugtalanság, idegesség, ingerlékenység, félelemérzés, szívszorongás, majd fülzúgás, szédülés, émelygés, esetleg hányás is.

TAGADHATATLAN, hogy az egyetemi hallgatóság jelentős száma él ezen izgatószerrel, amit mi sem bizonyít jobban, minthogy pl. Szeged legnagyobb gyógyszertárában, a »Kígyó« patikában hetente ezer darab 0.20 g coffeint tartalmazó tasak kel el, nem beszélve a rengeteg »Koffka«, »Karill«, »Salvador« stb. tablettáról. Bár az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy éjjeli műszakban dolgozó munkások is szép számmal vannak a vásárlók között. S ha mindehhez hozzászámítjuk a mértéktelen tea-ivást, mert hiszen ez is tartalmaz — ha szerényebb mennyiségben is — coffeint, valamint a benzpropamin származékok közül hazánkban »Centedrin«, »Pondex« néven forgalomban levő hasonló hatású készítményeket — melyek szedését egyébként még a KRESZ is tiltja —, akkor elképzelhetjük, milyen káros hatásoknak tesszük ki magunkat 18—24 éves korunkban, s nem csodálhatjuk, hogy néhány fiatal félig-meddig szellemi, s talán fizikai eltompultsággal kezdi el hivatásának gyakorlását.

Természetesen nem lenne helyes és igaz méreg-fogyasztásnak tartani a kávéivást, azonban a tiszta coffein bármilyen formában való állandó és nagy mennyiségű — izgatószerül való — használata ellen a legerélyesebben tiltakoznunk kell!

Helytelen lenne, ha minden felelősséget a fiatalságra zúdítanánk e kérdésben. A túlzsúfolt tanrend, a naptár betáblázottsága is figyelembe veendő. Viszont felelősség terheli hallgatóinkat is. Mert minden bizonnyal nem lenne szükség napi 10—12, vagy még több órai tanulásra 4—5 héten keresztül, ha a félév során minden nap legalább 1—2 órát foglalkoztak volna tanulmányaikkal. Azt tanácsoljuk tehát: azonnal el kell kezdenünk az »új életet«, ami, majd meglátja mindenki, nem is jelent olyan sok terhet. A II. félév éppen csak elkezdődött, még nincs késő könyveinkbe lapozni, s ha esetleg bágyadtak vagyunk, inkább sétáljunk egyet, tornázzunk, sportoljunk, vagy igyunk egy jó erős... málnaszörpöt coffein helyett. Így lesz belőlünk kívül-belül ép ember.

Hagyjuk a feketekávét az adeni dervisekre, s a baráti összejövetelekre.

HÉBER SÁNDOR szigorló orvos